

Bruselj, 28. april 2023
(OR. en)

8675/23

JEUN 77
SOC 278

DOPIS

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Zadeva:	Zagotavljanje vključevanja mladih v družbe EU: poudarek na vključevanju mladih Ukrajincev in Ukrajink – <i>orientacijska razprava</i>

Predsedstvo je po posvetovanju s člani in članicami Delovne skupine za mladino pripravilo referenčni dokument, ki je priložen kot podlaga za orientacijsko razpravo na zasedanju Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport 15. in 16. maja 2023.

Zagotavljanje vključevanja mladih v družbe EU:
poudarek na vključevanju mladih Ukrajincev in Ukrajink

Ena od tematskih prednostnih nalog devetega cikla mladinskega dialoga EU je evropski cilj mladih #3 „Vključujoče družbe“. Ta cilj izpostavlja več zahtev za socialno vključevanje, kot so priznavanje mladih, ki se soočajo z večplastno diskriminacijo, enak dostop mladih do formalnega in neformalnega učenja ter dejavnosti obveščanja marginaliziranih mladih. V cilju mladih #3 je poudarjeno tudi, da je treba zagotoviti več prostorov, priložnosti in virov, da bi povečali vključenost mladih ter spodbujali dialog in socialno kohezijo, obenem pa se borili proti diskriminaciji in segregaciji. Trije temelji strategije EU za mlade *angažiranje*, *opolnomočanje* in *povezovanje* so ključna prednostna področja za prizadevanja za omogočanje in zagotavljanje vključenosti vseh mladih v družbo.

Mladi v evropskih družbah trenutno nimajo enakih možnosti. Po podatkih Eurostata je bila četrtnina (25,3 %) mladih v EU leta 2021 izpostavljena tveganju revščine ali socialne izključenosti. Pri ljudeh vseh starosti je bil ta delež nižji in je znašal nekaj več kot petino (21,7 %)¹. Mladi, ki živijo v težkih gospodarskih razmerah, bodisi sami bodisi s starši, so bolj pesimistični glede svoje sposobnosti, da na večini področij življenja uveljavijo spremembe. Pomanjkanje vključenosti vodi v nižji občutek pripadnosti in tudi zmanjšuje zaupanje v institucije. Oblikovanje politik je odgovorno za ustvarjanje varnih okolij za participacijo mladih iz vseh delov družbe, zlasti tistih z manj priložnostmi. Težave z duševnim zdravjem in osamljenost sta prav tako dejavnika, ki se lahko prekrivata in postaneta oviri za socialno vključenost. Te težave so se še poglobile zaradi pandemije COVID-19, ki je imela in ima še vedno velike posledice za mlade Evropejce in Evropejke. Neenake možnosti uresničevanja človekovih in socialnih pravic za mlade z manj priložnostmi, kot je omejen dostop do izobraževanja in zdravstvenega varstva, so med pandemijo postale še očitnejše.

¹ Mladi v Evropi – statistični povzetek – izdaja 2022

Poleg tega so zaradi vojne agresije Rusije proti Ukrajini številni mladi Ukrajinci in Ukrajinke zdaj začasno razseljeni v EU ter živijo v negotovosti glede svoje prihodnosti. Ukrajinski državljani in državljanke trpijo posledice obsežne vojne, travme in razseljevanja v obsegu in hitrosti, ki nista bila opažena vse od druge svetovne vojne. Skoraj 4 milijoni ljudi iz Ukrajine uživajo začasno zaščito v Evropski uniji, med njimi pa so številni otroci in mladi. Izvedbeni sklep Sveta, s katerim je bila aktivirana direktiva o začasni zaščiti, mladim poleg drugih pravic zagotavlja dostop do zaposlitve, nastanitve, socialnega varstva in zdravstvene oskrbe. Direktiva poleg tega mlajšim od 18 let zagotavlja pravico do izobraževanja.

Sredstva EU se mobilizirajo tudi prek programa Erasmus+ in evropske solidarnostne enote za podporo ukrajinskemu prebivalstvu, ki beži pred obsežno invazijo Rusije. Delovni program evropske solidarnostne enote za leto 2023 vključuje pomoč osebam, ki bežijo pred oboroženimi spopadi, in drugim žrtvam naravnih nesreč ali nesreč, ki jih povzroči človek, kot novo tematsko prednostno nalogo za centralizirani ukrep v okviru programa „prostovoljske skupine na izrazito prednostnih področjih“. Evropski mladinski portal vsebuje tudi praktične informacije o pravicah in možnostih podpore za mlade iz Ukrajine.

Medtem ko EU veliko stori za ljudi, ki bežijo pred vojno, je na tisoče mladih iz Ukrajine v položaju, ko morajo v novi državi začeti povsem od začetka. Za mnoge je to izziv, ki ga morajo premagati brez pomoči družine ali prijateljev. Nujno je treba podpreti te mlade pri dostopu do izobraževanja in zaposlitve, pa tudi pri prostočasnih dejavnostih in občutku pripadnosti skupnosti.

EU mora mladim zagotoviti dostop do njihovih pravic v skladu z mednarodnimi deklaracijami in konvencijami. Vsi mladi Evropejci in Evropejke bi morali imeti dobre življenjske pogoje, zaposlitvene možnosti in moč, da oblikujejo svoje življenje. Slednje vključuje tudi možnost vplivanja na oblikovanje politik in razvoj družbe. Da bi oblikovali najboljše možne politike, pa moramo upoštevati, da skupino, ki jo opredeljujemo kot „mladi“, sestavljajo številne identitete. Različne skupine mladih imajo različne sposobnosti, potrebe, stališča, vire in interese. Tako obstajajo različni izzivi in priložnosti, s katerimi se je treba spoprijeti in jih upoštevati. Zato je treba sprejeti celovit pristop ter razviti vključujoče in participativne ukrepe za obravnavanje takih vprašanj. Socialno-ekonomska in demokratična izključenost sta tesno povezani, njunih posledic pa si Evropa ne more privoščiti. Da bi ustvarili Evropo za vse mlade, je treba upoštevati vse navedene vidike. Vključenost krepi zaupanje.

Glede na navedeno naj ministri in ministrice razmislijo o naslednjih vprašanjih (prispevki so omejeni na največ tri minute):

1. Ko govorimo o vključevanju vseh mladih po vsej EU, moramo upoštevati heterogenost skupine „mladih“. Kako bi morali to obravnavati pri oblikovanju politik za vse mlade v naših državah članicah in na evropski ravni?
2. Kateri dobri primeri obstajajo v vaši državi glede povečanja vključenosti mladih z manj priložnostmi v družbo ter postopke odločanja na lokalni, regionalni in nacionalni ravni?
3. Kateri dobri primeri obstajajo v vaši državi glede zagotavljanja socialne vključenosti začasno razseljenih mladih iz Ukrajine?
